

omdat deze voor de eerste 3 jaar vooraf zijn gedrukt. Op de omslag van dit nummer zult U het voor het laatst lezen. De volgende zal nieuw gedrukt worden en dan met de C-korrektie.

Met betrekking tot de typografie hebben we na enig proberen gekozen voor een lettergrootte zoals in aflevering 3 en met minder regels per bladzijde.

Het eerstvolgende nummer verschijnt omstreeks 1 januari 1974 en zal verzorgd worden door twee Baarnse redakteuren.

We hopen weer op veel kopie en blijven onverminderd openstaan voor alle op- en aanmerkingen.

Bij deze gelegenheid willen we graag de drukkerij Practicum, Soest en vooral de typiste Mevr. Van Bennekum bedanken voor de prettige samenwerking.

Eindredactie.

Een verhaal over Spongipellis spumeus en Tyromyces fissilis

J. Geesink

Javastraat 17
Den Helder

Op 7 november 1970 hield de Nederlandse Mycologische Vereniging een ekskursie in de duinen bij Vogelenzang. Hoewel het al laat in het seizoen was, is er toch veel interessants gevonden, omdat het weer in de kuststreek lange tijd mild blijft. Op het allerlaatste nippertje, want de ekskursie was eigenlijk al beëindigd, vond ik met de familie Tjallingii een ons onbekende houtzwam op een omgevallen populier (*Populus alba*).

Het was een weke, witte, waterige *Polyporus*-soort, 10 cm breed, 10 cm hoog en 5 cm van het hout afstaand. De poriën waren wit, ongeveer 2 per mm, niet verkleurend, rond en dunwandig. Het oppervlak was lichtgrijs, zonder zōnes en zeer grof- maar zachtharig. Het exemplaar groeide, met de "rug" aan het hout bevestigd, in een holte onderaan de op de grond liggende abeel.

Thuis heb ik de zwam doorgesneden om de vitale maten te kunnen opnemen. De porielaag was in zijn breedste gedeelte 2 cm dik

en de harige bovenlaag ongeveer 0,5 cm (fig. 1a). De haren waren bosjes verkleefde hyphen. Dit bovenste deel van de paddestoel maakte een sponsachtige indruk en dit is nu samen met het hardere trama de duplexstructuur, waar zo veel over gesproken wordt.

De hyphen van de haren waren dunwandig, met gespen en 4-6 μ dik, loodrecht op het oppervlak gericht. In het trama waren enkele iets donkerder gekleurde zones te zien. Het overigens witte trama bestond uit hyphen van 5-7 μ dikte, iets dikwandiger en met gespen. De poriën verkleurden na het doorsnijden al gauw geel en bij het drogen werden ze zelfs bruin. Er waren massa's sporen, subglobuleus, tamelijk dikwandig, hyalien, met één oliedruppel, 6-7,5 x 5-6 μ (fig. 1b). Verder geen mikroskopische bijzonderheden.

Met het bekende boekje "Mitteleuropäische Porlinge" (3: 41) was het niet zo moeilijk de fungus op naam te brengen. Het was *Spongipellis spumeus* (Sow. ex Fr.) Pat. Dr. Jahn schreef mij, dat hij deze zwam nog nooit zelf gezien had en ik heb hem dan ook een stuk toegestuurd. Jahn citeerde nog Kreisel (4: 157), die schreef, dat het ding in Duitsland zeer zeldzaam is en alleen van het zuidelijk deel bekend is. Donk (2: 142) deelde het genus *Spongipellis* in bij *Tyromyces*, omdat dit laatste geslacht ook wel een harig oppervlak kan hebben. Zowel Bourdot & Galzin (1: 534) als Donk, Jahn en Kreisel schreven, dat *Spongipellis spumeus* door vele mycologen en auteurs lange tijd met *Tyromyces fissilis* verwisseld is. Ricken (5: 224) n.l. beschreef een polypoor als *Spongipellis spumeus*, die alle kenmerken van *Tyromyces fissilis* had. En hier moet dit misverstand zijn ontstaan.

Ik heb een stuk van mijn vondst aan Dr. Donk voor het Rijks-herbarium gegeven en natuurlijk kreeg de familie Tjallingii ook een moot. Een paar jaar geleden heb ik deze fungus op de dag van Cuyck gedemonstreerd en gezegd, dat hij nog niet eerder in Nederland is signaleerd.

De lezer zal ongetwijfeld begrijpen, dat ik nu toch wel hevig geïnteresseerd raakte in *T. fissilis*, want de verschillen tussen deze twee zwammen zijn volgens de aangehaalde literatuur zo duidelijk, dat ik mij zelfs afvroeg, hoe toch die verwarring mogelijk is geweest. Maar dat ik al zo gauw tegen deze toch wel zeldzame "Apfel-Porling" op zou lopen, had ik niet durven dromen.

Begin augustus van het vorig jaar waren mijn vrouw en ik een paar dagen alleen op stap geweest en toen we op de terugweg door Amsterdam reden, wilde ze met alle geweld "hippies kijken" in het Vondelpark (6 aug. 1972). Nou, niet veel aan, hoor. Een trieste boel!

Maar wat leuker was, ik zag opeens aan een Japanse Kers in

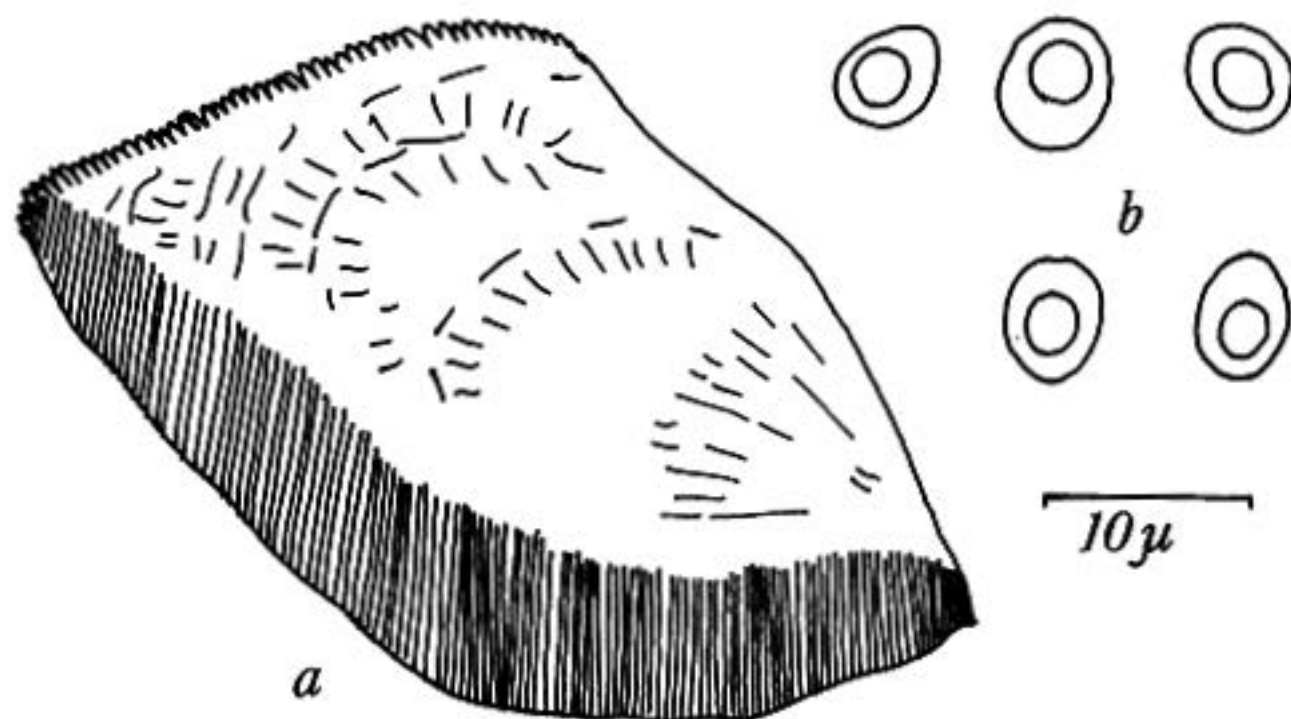

Fig. 1. *Spongipellis spumeus*

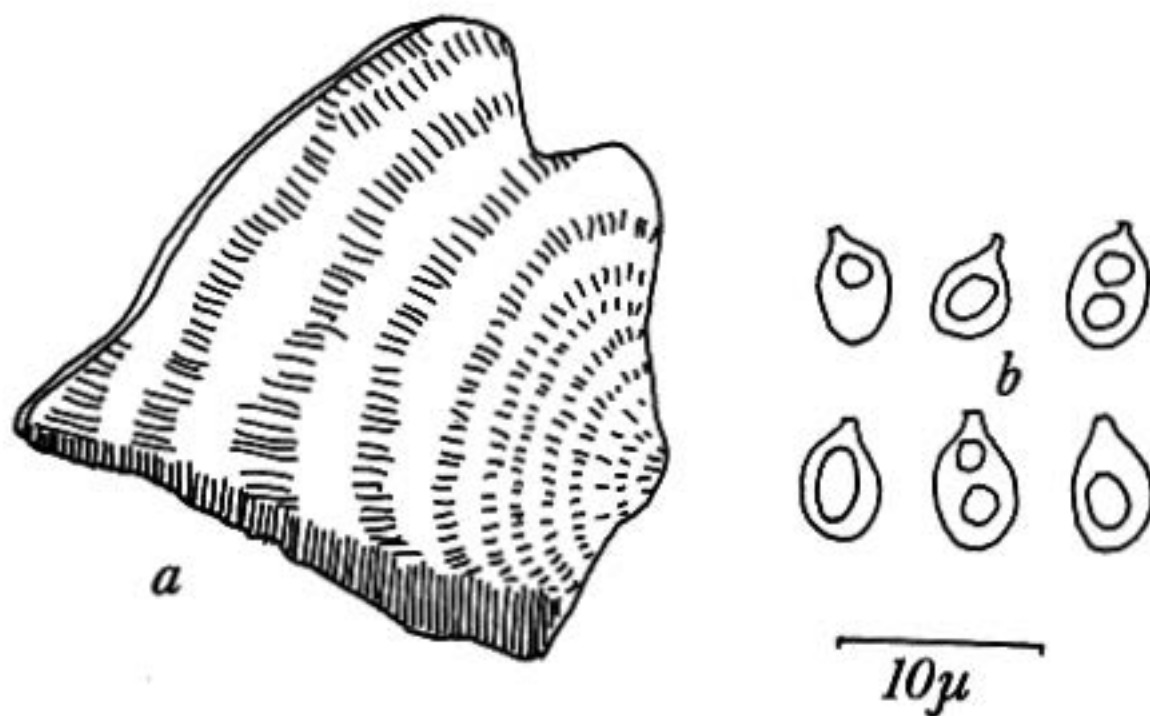

Fig. 2. *Tyromyces fissilis*

een splitsing van de stam een witte houtzwam zitten. "*Tyromyces fissilis*!" schalde mijn stem opgewonden door het Vondelpark..... Niemand reageerde.

Thuis gauw-gauw gecontroleerd of het wel echt waar was en mijn eerste indruk was juist: *Tyromyces fissilis* (Berk. & Curt.) Donk.

Hij was 10 cm breed, 6,5 cm hoog en 6 cm van het hout afstaand, wit tot lichtgrijs met een bobbelig, droog, niet harig oppervlak, ongeveer zoals *T. stipticus* dat ook heeft en ongezoeneerd. Het vlees was wit, bij droog-worden gelig verkleurend. In doorsnede vertoonde het trama zeer vele en zeer duidelijke concentrische zones, die radiaal gestreept waren (fig. 2a). Deze zones waren veel stugger dan het tussenliggende weefsel en dit verklaarde waarom het doorsnijden zo moeilijk ging. De poriën waren wit, 8 mm lang, iets vuilwit verkleurend, 2-4 per mm, onregelmatig rond of hoekig. Ik nam een sterke meelgeur waar, echter geen bijzondere smaak. Aan de bovenkant was in doorsnede een ongeveer 1 mm dikke korst te zien. Bij het drogen krompen de moten sterk, het trama werd zeer lichtbruin en vezelig, en de poriënlaag werd bruin.

De hyphen van het trama waren dikwandig met gespen, 4-7 μ dik met vele loodrechte aftakkingen. De korst, scherp afgegrensd van het trama, bestond uit zeer dicht vervlochten hyphen, die nauwelijks te onderscheiden waren. De sporen waren 4,5-6 x 3-4 μ , kort ellipsoïed met één of twee oliedruppels, glad, dunwandig en hyalien (fig. 2b).

U ziet, dat het iets heel anders is dan *Spongipellis spumeus*. Er zijn nogal wat verschillen. De belangrijkste zijn:

- 1e. andere sporen,
- 2e. andere oppervlakte-struktuur,
- 3e. veel kortere poriën en
- 4e. in doorsnede een veel sterkere zonering.

Jahn (3: 43) schreef, dat *T. fissilis* in Duitsland vermoedelijk niet zeldzaam is, en noemt ook andere gastheren dan appel (*Malus*), zo ook Donk (2: 153), maar dan wel zeldzaam voor Nederland. Alleen Bourdot & Galzin (1: 555) vermeldden ook kers als slachtoffer van deze parasiet, maar gebruikten een andere naam, n.l. *Phaeolus albosordescens* Romell.

Ik geloof, dat er niet veel mycologen bestaan, die zo gelukkig zijn geweest deze beide Polyporen zelf in verse toestand in handen te hebben gehad en zich toen konden verbazen over de bok, die Ricken eens heeft geschoten.

Summary:

The rare *Spongipellis spumeus* (Sow. ex Fr.) Pat. was found on *Populus alba* near Vogelenzang. The superficially similar *Tyromyces fissilis* (Berk. & Curt.) Donk was collected on *Prunus* spec. in Amsterdam and compared with the previous species.

Literatuur:

1. Bourdot, H. & Galzin, A. (1927). Hyménomycètes de France. Paris.
 2. Donk, M.A. (1931). Revision der Niederländischen Homobasidiomycetae-Aphylllophoraceae.
 3. Jahn, H. (1963). Mitteleuropäische Porlinge (Polyporaceae s. lato) und ihr Vorkommen in Westfalen. - Westfälische Pilzbriefe 4: 1-143.
 4. Kreisel, H. (1961). Die phytopathogenen Grosspilze Deutschlands. - Jena.
 5. Ricken, A. (1920). Vademecum für Pilzfreunde. - Leipzig.
-

Naucoria permixta, een kleine *Naucoria*,
die onder wilgen groeit

A.F.M. Reijnders

De Schuilenburght B 72
Schuilenburgerplein 1
Amersfoort

Wij, nederlandse mycofielen worden herhaaldelijk gekonfronteerd met de speciale fungusflora in elzenbosjes, waarvan wij een paar bekende soorten noemen: *Naucoria escharoides* (Fr. ex Fr.) Kummer, *Naucoria scolecina* (Fr.) Quél. (= *N. phaea* Maire), *Cortinarius helvelloides* (Fr.) Fr. Van deze weten we vrijwel zeker (wat is zeker in de mycologie, vooral als het op standplaatsen aankomt?), dat ze strikt aan elzen zijn gebonden. Nu zijn er ook